

РЕШЕНИЕ

№ 588

гр. София, 04.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 1-ВИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на двадесети април през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Елизабет Петрова
Членове: Катерина Рачева
Михаил Малчев

при участието на секретаря Ирена М. Дянкова
като разгледа докладваното от Михаил Малчев Въззивно гражданско дело № 20221000501072 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 294 ГПК.

С решение № 4665 от 14.09.2017 г., постановено по гр. д. № 298 по описа за 2014 г., състав на Окръжен съд - Благоевград е отнел на основание чл. 62 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 1, т. 2 и т. 4 ЗОПДНПИ от Р. Х. Д. и от Г. И. Д. в полза на ДЪРЖАВАТА, представлявана от Комисията за отнемане на незаконно придобито имущество и поради наличието на предпоставките на чл. 72 ЗОПДНПИ е осъдил Р. Х. Д. и Г. И. Д. да заплатят на Комисията за отнемане на незаконно придобито имущество паричната равностойност на отчужденото имущество както следва: **1.** сумата в размер 58 000 лв., представляваща пазарната стойност на отчужден недвижим имот, представляващ самостоятелен обект в сграда с идентификатор № 17395.501.3192.1.2, находящ се в гр. ***, ул. „****“, етаж ***, а именно - апартамент 2, подлежаща на отнемане от Р. Х. Д. и Г. И. Д., на основание чл. 62 във връзка с чл. 72 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 2 ЗОПДНПИ; **2 .** товарен автомобил, марка „Форд“, модел „Транзит“, рег. № ***, рама № SFACXXBDVCSHE82653, двигател HE82653, дата на първа регистрация 02.01.1992 г., придобит с договор от 17.11.2010 г. за сумата от 1000 лв., собственост на Р. Х. Д. и Г. И. Д., подлежащ на отнемане на основание чл. 62 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 2 ЗОПДНПИ; **3.** товарен автомобил, марка „Рено“, модел „Експрес“, рег. № ***, рама № VF1F4070502471952, двигател № CO25180, без данни за първа регистрация, придобит с договор от 19.09.2005 г. за сумата от 500 лв., собственост на Р. Х. Д. и Г. И. Д., подлежащ на отнемане

на основание чл. 62 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 2 ЗОПДНПИ; 4. сумата в размер на 4 500 лв., представляваща пазарната стойност на отчуждения товарен автомобил, марка „Рено“, модел „Мастер“, рег. № ***, рама № VF1FDBEH518800570, двигател № 2650963, дата на първа регистрация 08.09.1998 г., продаден с договор от 26.03.2009 г., подлежаща на отнемане от Р. Х. Д. и Г. И. Д., на основание чл. 62 във връзка с чл. 72 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 2 ЗОПДНПИ; 5. сумата в размер на 15 500 лв., представляваща пазарната стойност на отчуждения лек автомобил, марка „БМВ“, модел „525 Д“, рег. № ***, рама № WBANC51040CN41590, двигател № 256D228116234, дата на първа регистрация 28.04.2006 г., продаден с договор от 03.01.2013 г., подлежаща на отнемане от Р. Х. Д. и Г. И. Д., на основание чл. 62 във връзка с чл. 72 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 2 ЗОПДНПИ; 6 . сумата в размер на 7 500 лв., представляваща пазарната стойност на отчуждения лек автомобил, марка „Ауди“, модел „А 3“, рег. № ***, рама № WAUZZZ8P44A034071, двигател № ВКС002898, дата на първа регистрация 03.01.2003 г., продаден с договор от 30.08.2013 г., подлежаща на отнемане от Р. Х. Д. и Г. И. Д., на основание чл. 62 във връзка с чл. 72 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 2 ЗОПДНПИ; 7. сумата в размер на 2 600 лв., представляваща пазарната стойност на отчуждения лек автомобил, марка „Опел“, модел „Вектра“, рег. № ***, рама № W0L0JBF3511191830, дата на първа регистрация 14.11.2001 г., продаден с договор от 17.04.2013 г., подлежаща на отнемане от Р. Х. Д. и Г. И. Д., на основание чл. 62 във връзка с чл. 72 във връзка с чл. 63 ал. 2 т. 2 ЗОПДНПИ; 8 . сумата в размер на 19 000 лв., представляваща пазарната стойност на отчуждения лек автомобил, марка „Тойота“, модел „Рав 4“, рег. № ***, рама № JTMВH31V305017486, двигател № 1AZ5508252, дата на първа регистрация 21.11.2006 г., продаден на 11.12.2012 г., подлежаща на отнемане от Р. Х. Д. и Г. И. Д., на основание чл. 62 във връзка с чл. 72 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 2 ЗОПДНПИ; 9. сумата в размер 1 955,83 лв., получена чрез системата MONEY GRAM по банкова сметка № *** в „Уникредит Булбанк“ АД с титуляр Р. Х. Д., подлежаща на отнемане на основание чл. 62 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 1 ЗОПДНПИ; 10. сумата в размер 28 201,80 лв., внесена на каса по банкова сметка *** в „Сосиете Женерал Експресбанк“ АД, с титуляр Р. Х. Д., подлежаща на отнемане на основание чл. 62 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 1 ЗОПДНПИ; 11. сумата в размер 48 690 лв., внесена от трети лица по банкова сметка *** в „Сосиете Женерал Експресбанк“ АД, с титуляр Р. Х. Д. подлежаща на отнемане на основание чл. 62 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 1 ЗОПДНПИ; 12. сумата в размер 48 969,60 лв., внесена на каса по банкова сметка *** в „Обединена българска банка“ АД, с титуляр Р. Х. Д., подлежаща на отнемане на основание чл. 62 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 1 ЗОПДНПИ; 13. сумата в размер 1 300 лв., внесена на каса по банкова сметка *** в „Централна кооперативна банка“ АД, с титуляр Г. И. Д., подлежаща на отнемане на основание чл. 62 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 4 ЗОПДНПИ; 14. сумата в размер 565 лв., внесена от трети лица по банкова сметка *** в „Централна кооперативна банка“ АД, с титуляр Г. И. Д., подлежаща на отнемане на основание чл. 62 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 4 ЗОПДНПИ. С решението съдът е осъдил Р. Х. Д. и Г. И. Д. да заплатят, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, на държавата по сметка на Комисията за отнемане на незаконно придобито имущество разноски в общ размер от 1420 лв., а по сметка на ОС-Благоевград държавна такса в размер на 9 611.29 лв.

С решение № 1230/10.06.2020 г. по в. гр. д. № 3216/2018 г. на САС, 8 състав, решението на ОС-Благоевград е отменено и вместо него предявените иски от КОНПИ са отхвърлени изцяло.

С решение № 60295/29.03.2022 г. по гр. д. № 3078/2020 г. на ВКС, IV г.о., е отменено решение № 1230/10.06.2020 г. по в. гр. д. № 3216/2018 г. на САС, 8 състав и делото е върнато за повторно разглеждане от друг състав на САС с указания.

Производството пред настоящия състав е висящо по въззивна жалба на ответниците в първоинстанционното производство - Р. Х. Д. и Г. И. Д.. В жалбата се релевират възражения за недопустимост на предявения иск с основен довод, че прекратяването на наказателното производство за престъпление, посочено в разпоредбата на чл. 22, ал. 1 ЗОПДНПИ, извън случаите по чл. 22, ал. 2 ЗОПДНПИ, съставлява процесуална пречка за съществуването и надлежното упражняване на правото на иск за отнемане на незаконно придобито имущество. В жалбата се релевира възражение, че не са налице предпоставките за отнемане в полза на държавата на посоченото от ищеца имущество и парични средства по реда на ЗОПДНПИ, тъй като липсват доказателства за значително несъответствие между имуществото и нетния доход, надвишаващ 250 000 лв. за целия проверяван период, определен от Комисията. Сочи се, че съдът неправилно е интерпретирал фактите и обстоятелствата относно процесното имущество, паричните средства и нетния доход на ответниците. Изразява се несъгласие с приетото от съда, че липсват, или че са недостоверни доказателствата относно цените за покупко-продажба на недвижимия имот и на МПС, и се налага същите да бъдат определени от вещи лица. Излага се, че са неправилни изводите на съда, че определените цени на процесното имущество са пазарни и са действителните такива. Изразява се несъгласие с приетия от първата инстанция извод по отношение на отнемането на сумите по разплащателните сметки, тъй като не бил установен източника на тези суми. Сочи се, че този извод на съда е неправилен, защото самият съд е посочил източника на тези суми - оборотните средства от магазините, чиито управител е бил Р. Д. и които са отчитани на него, като той е бил и собственик на стоката, доставяна и продавана в магазините. Излага се, че доколко тази дейност е била в съответствие с изискванията на трудовото и осигурителното законодателство, не е в компетентността на гражданския съд, поради това необосновано е било изискването да бъдат доказани трудов или граждански договор, каквито никой не е твърдял, че са били сключени. Поддържа се твърдение, че доколкото титуляр на сметките е ответникът Д., то до доказване на противното сумите по сметката са негови и негово суверенно право е да се разпорежда със сумите по сметките както намери за добре. Твърди се, че за оценка на действителната пазарна стойност на процесното имущество следва да бъдат прилагани методите на ДОПК. Прави се искане въззивният съд да отмени обжалваното решение и да постанови друго, с което да отхвърли предявените от Комисията иски.

Въззивната жалба е подадена в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, чрез адв. В. А., с чиито действия по депозиране на въззивната жалба са изрично потвърдени от жалбоподателя със заявление от 21.05.2018 г. Същата е допустима, тъй като отговаря на

изискванията на чл. 260 - чл. 263 ГПК.

Ищецът в първоинстанционното производство и въззиваем в настоящото КПКОНПИ е депозирала отговор на въззивната жалба, с който я оспорва. В отговора се поддържа, че са изцяло неоснователни наведените в жалбата доводи за недопустимост на съдебното производство. Излага се становище, че изводът на Окръжен съд - Благоевград, че Комисията е доказала наличието на значително несъответствие по смисъла на § 1, т. 7 от ЗОПДНПИ е изцяло правилен и законосъобразен. Релевира се възражение, че са неоснователни твърденията във въззивните жалби, че за действителна стойност на придобитото имущество следва да бъде приета цената, посочена в нотариалните актове и в договорите за покупко-продажба на МПС. Поддържа се възражение за неоснователност на твърдението във въззивните жалби, че за оценка на действителната пазарна стойност на процесното имущество следва да бъдат прилагани методите на ДОПК.

СОФИЙСКИЯТ АПЕЛАТИВЕН СЪД, след преценка на изложените от страните твърдения, доводи и възражения, и на доказателствата по делото, съобразно разпоредбата на чл. 235 ГПК, приема следното:

Предявените обективно кумулативно съединени искове са с правно основание чл. 74, ал. 2 във връзка с чл. 74, ал. 1 от Закон за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество от 2012 г. (ЗОПДНПИ), отменен с ДВ, бр. 7 от 19.01.2018г., за отнемане на незаконно придобито от ответниците и въззивници в настоящото производство имущество за периода от 12.07.2003 г. до 12.07.2013 г. на обща стойност 240 832.23 лв., подробно описано.

При постановяване на обжалвания акт, първоинстанционният съд е приел, че исковете са допустими. Обосновал се е, че прекратяването на наказателното производство за престъпление, посочено в разпоредбата на чл. 22, ал. 1 ЗОПДНПИ, извън случаите на чл. 22, ал. 2 ЗОПДНПИ, не съставлява процесуална пречка за съществуването и надлежното упражняване на правото на иск за отнемане на незаконно придобито имущество. Приел е, че изискването проверяването лице да е привлечено като обвиняем за престъпленията, посочени в разпоредбата на чл. 22 ал. 1 ЗОПДНПИ, трябва да е налице само към момента на образуване на производството, но не и до приключването му по време на следващите етапи, като в този смисъл се е позовавал на решение № 13 от 13.10.2012 г. по конституционно дело № 6 от 2012 г. на Конституционния съд. По основателността на предявения иск е приел, че предмет на установяване в производството е придобитото от проверяваното лице Р. Х. Д. и от неговата съпруга Г. И. Д. имущество за проверявания период и неговата стойност, като е извършил преценка и дали са налице установени законни източници на средствата за придобиване на материалните активи и дали тяхната стойност е пропорционална на правомерните доходи на осъденото лице, чрез съпоставка на размера на получените приходи и размера на извършените разходи. Изхождайки от посоченото в § 1, т. 1 от ДР към ЗОПДНПИ, където е дадено определение за понятието „имущество“, е оценил закупените недвижим имот и МПС по тяхната действителна стойност, съгласно чл. 69, ал. 1 ЗОПДНПИ. Първостепенният съд е приел, че при определяне на размера на придобитото от ответниците имущество за проверявания период следва да се съобрази

пазарната стойност на придобитите имоти и МПС, а не стойността им, посочена в документите за собственост за тях /нотариален акт и договори за продажба на МПС/, като се е позовал и на разпоредбата на чл. 69, ал.2 ЗОПДНПИ, в редакцията ѝ след изменението с ДВ, бр. 103 от 2016 г. Първоинстанционният съд е приел, въз основа на събраните по делото писмени доказателства, както и въз основа на съдебно-оценителните експертизи, че през проверявания период - ответникът Р. Х. Д. и неговата съпруга- Г. И. Д. са придобили имущество, формирано от закупуването на недвижим имот на стойност 53 300 лв. и от покупката на МПС в общ размер на 95 197.36 лв. Към имуществото на ответниците е приел, че следва да бъде включена и сумата от 95 014.05лв., внесена по банковите сметки с титуляри - Р. Х. Д. и Г. И. Д., както и сумата от 71 647.75 лв., внесена по същите банкови сметки от трети лица, без посочване на правното основание за това. С оглед на това е приел, че общата стойност на имуществото по смисъла на § 1, т. 1 от ДР към ЗОПДНПИ, придобито от ответниците е на обща стойност - 315 159.16 лв. Отчитайки разпоредбата на § 1, т. 4 от ДР към ЗОПДНПИ, в която е дадено определение на понятието „доходи“ на проверяваното лице по смисъла на закона, е приел, че в случая такива са доходите на Р. Х. Д. и Г. И. Д. от работни заплати за проверявания период, в размер на 14 248.62 лв. и изтеглени в брой суми от разплащателни сметки, в размер общо на 4 362.00 лв. Направил е извод, че тъй като от експертизите на вещото лице С. Т. при разбивката по отделни години се установява, че през целия проверяван период ответниците не са разполагали със законни източници на доходи, за да придобият чрез продажба недвижимия имот в гр. ***, на стойност 53 300 лв., както и със законни средства за придобиването на закупените МПС, на обща стойност 95 197.36 лв., то това имущество е незаконно придобито и на основание чл. 62 ЗОПДНПИ подлежи на отнемане в полза на държавата. Съдът е посочил, че не могат да се приемат за част от доходите на ответниците сумите по разплащателните сметки, на които те са титуляри, но които са внесени от трети лица, позовавал се е на заключението на вещото лице, което е посочило, че в приложените вносните бележки е посочен размер на внасяната сума с отбелязване - „внесена сума в брой” или само „внесена сума”, без да е посочено правното основание за внасянето на сумата по сметката. Поради това е приел за недоказано основанието за внасянето на сумите по сметките от третите лица и в този смисъл за неустановен и източника на тези суми. Направил е заключение, че след като не е посочен законен източник за внесените суми и не са представени от ответната страна убедителни доказателства за законния източник на тези средства, то не е оборена презумпцията по чл. 62 ЗОПДНПИ, че тези суми са с неустановен източник и следователно не могат да бъдат признати за доходи на ответниците по делото за проверявания период. На следващо място е счел, че следва да приеме за достоверни показанията на родителите на семейството на ответниците, тъй като обичайна практика е младите семейства в страната да бъдат подпомагани в натура от техните родители с лично произведени зеленчуци, месо и др. хранителни продукти, поради което за доходи на ответното семейство е признал сумата от 10 421.70 лв., която в допълнителното заключение на експерта Т. е изчислена като средни цени и купени количества хранителни стоки, по данни на НСИ, средно за едно семейство за периода 2003 г. до 2013 г. Първостепенният съд е приел, че

общият размер на доходите на ответниците за проверявания по делото период от КОМПИ, следва да бъде определен на 29 032.32 лв. Като обичайни разходи на ответниците - Р. Х. Д. и неговата съпруга Г. И. Д. за проверявания период, съдът е приел, че следва да се включат - разходите за издръжката на проверяваното лице и на членовете на семейството му, съобразно данните на НСИ, които според допълнителното експертно заключение на експерта С. Т., са в размер на 85 337.06 лв. Приел е, че по делото са налице данни за извършени задгранични пътувания от ответниците, които следва да бъдат признати за т. нар. извънредни разходи на семейство Д., а именно сумата от 1 985.05 лв., съставляваща сбор само от разходите за дневни пари по Наредбата за командировките в чужбина при извършените пътувания от ответниците. Поради това е приел, че разходите на проверяваното лице - Р. Х. Д. и на неговата съпруга - Г. И. Д., за периода от 12.07.2003 г. до 12.07.2013 г., са в общ размер на 87 322.11 лв. Приел е, че размерът на нетния доход по смисъла на § 1, т. 5 ЗОПДНПИ възлиза на отрицателна разлика от 58 289.79 лв. (29 032.32 лв. - 87 322.11 лв.), а пазарната стойност на придобитото имущество по оценка на съдебно-техническата и съдебно-автотехническата експертиза (към датата на придобиване), ведно със сумата от банковата сметка, възлиза на 315 159.16 лв. Направил е заключение, че разликата между придобитото имущество и нетния доход на ответниците - Р. Х. Д. и съпругата му - Г. И. Д., през проверявания период от КОМПИ, възлиза на: - 373 448.95 лв. Приел е, че е налице доказано от ищеца, съобразно нормата на чл. 77, ал. 4, т. 3 ЗОПДНПИ, „значително несъответствие“ по смисъла на разпоредбата на § 1, т. 7 от ДР на ЗОПДНПИ, тъй като сумата (-313 448.95 лв.), многократно надвишава визирания в § 1, т. 7 размер на съответствието, за което е прието да бъде над 250 000 лева за целия проверяван период като разлика между имуществото и нетния доход на ответниците и това съставлява предпоставка за отнемане в полза на държавата на имуществото, както и за уважаване на предявения иск като основателен.

По допустимостта за предявените искове:

Не е спорно между страните по делото, а и от представените и приети пред първата инстанция писмени доказателства, безспорно се установява, че въз основа на решение №627/17.12.2014 г. Комисията е внесла в ОС - Благоевград искане, на основание чл. 11, ал. 1, т. 1, вр. с чл. 61, ал. 2, т. 2 и чл. 74, ал. 2 ЗОПДНПИ /отм./ за образуване на производство и отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество на стойност 240 282.23 лв. срещу ответника Р. Х. Д., на основание чл. 62, във вр. с чл. 63, ал. 2, т. 1 и т. 2 от ЗОПДНПИ /отм./ и на неговата съпруга - Г. И. Д., на основание чл. 62, във вр. с чл. 63, ал. 2, т. 2 и т. 4 от ЗОПДНПИ /отм./. Установява се, че ответникът е бил привлечен в качеството на обвиняем по ДП № 113/2013 г. по описа на Районна прокуратура - гр. Гоце Делчев, № 28/2013 г. по описа на РУ „Полиция“ - гр. Гоце Делчев, за това, че на неустановена дата през м. ноември 2012 г. в с. ***, обл. ***, е възбудил заблуждение у лицата Е. Д. К., И. А. Д., Ю. Г. К., Ф. А. Л., Н. Н. Б., Ш. А. К., С. М. К., В. А. К., Е. Д. А., В. О. К., всички от с. ***, общ. ***, обл. ***, че ще им заплати купеното от тях 4 273 литра краве мляко и е това им причинил имотна вреда в размер на 4 700,30 лв. - престъпление по чл. 209, ал. 1 от НК. Престъплението, за което е повдигнато обвинение срещу Р. Х. Д., попада в обхвата на чл. 22, ал. 1, т. 10 от

ЗОПДНПИ /отм./. Установява се от писмо вх. № 6028/ 15.11.2013г. на Районна прокуратура- гр. Гоце Делчев, че досъдебно производство № 28/2013 г. по описа на РУ „Полиция“- гр. Гоце Делчев /№ 113/2013 г. по описа на Районна прокуратура- гр. Гоце Делчев/ е прекратено с постановление от 15.10.2013 г. на основание чл. 199 НПК, чл. 243, ал. 1, т. 1 НПК, във вр. с чл. 24, ал. 1, т. 1 НПК и чл. 9, ал. 2 от НК, като постановлението не е било обжалвано и е влязло в законна сила. Установява се, че в хода на проверката, проверяващите са събрали необходимите им сведения и са достигнали до извода за наличието на „значително несъответствие“ между имуществото и нетния доход на проверяваното лице и неговата съпруга, надвишаващ за целия проверяван период сумата от 250 000 лв. Внесеният в съда иск за отнемане на незаконно придобито имущество, предмет на разглеждане в настоящето производство, е бил предшестван от обезпечаване на иска и от решение на комисията по чл. 61, ал. 2 ЗОПДНПИ /отм./ за отнемане на имуществото, с което са изпълнени специалните изисквания за допустимостта му.

С постановеното ТР № 4/07.12.2018 г. по тълк. дело № 4/2016 г. на ОСГК, е прието, че прекратяването на наказателното производство за престъпление, посочено в разпоредбата чл. 22, ал. 1 ЗОПДНПИ (отм.), извън случаите по чл. 22, ал. 2 ЗОПДНПИ (отм.), е абсолютна процесуална пречка за съществуването и надлежното упражняване правото на иск за отнемане на незаконно придобито имущество в полза на държавата. Предвид законоустановения задължителен характер на тълкувателните актове на ВКС (чл. 130, ал. 2 ЗСВ), прилагането им за в бъдеще се изключва в случаите, когато законите, предмет на тълкуване, са отменени или съществено изменени, респ. ако е постановен нов тълкувателен акт, съдържащ различно тълкуване на същата (или идентична по съдържание) правна норма. В случая, след приемане на ТР № 4/07.12.2018 г. на ОСГК, със ЗИД на ЗПКОНПИ, обн. в ДВ бр. 1/03.01.2019 г., в сила от 07.01.2019 г., са приети изменения в чл. 153, ал. 6 и в §5от ПЗР на ЗПКОНПИ, от чието съдържание се установява волята на законодателя, която съдът като правоприлагащ орган е длъжен да съобрази и зачете при разрешаването на конкретния правен спор. В новата ал. 6 на чл. 153 от закона е посочено, че прекратяването на наказателното производство или влизането в сила на присъда, с която подсъдимият е признат за невинен за престъпления, посочени в чл. 108, ал. 1 ЗПКОНПИ (аналогичен на чл. 22, ал. 1 ЗОПДНПИ - отм.), не съставляват законова пречка за съществуването и надлежното упражняване правото на иск за отнемане на незаконно придобито имущество. С § 5, ал. 2 от ПЗР на ЗПКОНПИ е предвидено, че неприключилите проверки и производства пред съда по отменения Закон за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество (обн. ДВ бр. 38/2012 г., отм. ДВ бр. 7/2018 г.) се довършват по реда на „този закон“, т.е. по реда на ЗПКОНПИ. Следователно, от влизането ѝ в сила (на 07.01.2019 г.) нормата на чл. 153, ал. 6 ЗПКОНПИ, касаеща процесуалните предпоставки, при които може да се предяви иска за отнемане на незаконно придобито имущество, е приложима както за заварените висящи проверки пред Комисията, така и по висящите пред съда производства по ЗОПДНПИ (отм.). В случая, законодателят е постановил изрично и недвусмислено, че с отпадането на предпоставката за надлежно сезиране по чл. 108, ал. 1 ЗПКОНПИ, аналогична на чл. 22, ал. 1 ЗОПДНПИ (отм.),

правомощието на Комисията да продължи проверката, както и правото ѝ на иск след завършването ѝ, не е погасено. В този смисъл са и съответните разпоредби на чл. 108, ал. 5 ЗПКОНПИ, че „проверката по тази глава започва и продължава независимо от спирането или прекратяването на наказателното производство“; и на чл. 2 ЗОПДНПИ (отм.), според която производството за отнемане на незаконно имущество се провежда независимо от наказателното производство. Както в отменения ЗОПДНПИ, така и в действащия ЗПКОНПИ законодателят е въвел принципа за необвързано развитие на гражданската процедура от изхода на наказателното производство, т.е. осъждането на едно лице за посочените в чл. 22, ал. 1 ЗОПДНПИ (отм.) и чл. 108, ал. 1 ЗПКОНПИ престъпления не е предвидено като основание за надлежно възникване право на иск на Комисията. В този смисъл е и постановеното Решение № 13/13.10.2012 г. по конст. дело № 6/2012 г. на Конституционния съд на РБ. Следователно за допустимостта на иска за отнемане на незаконно имущество е без значение дали има влязла в сила осъдителна присъда или е прекратено наказателното производство. Волята на законодателя съгласно чл. 2 ЗОПДНПИ (отм.) и чл. 153, ал. 6 ЗПКОНПИ е наказателният и гражданският процес да се развиват независимо един от друг, като съществуването и надлежното упражняване правото на иск за отнемане на незаконно придобито имущество в полза на държавата не е предпоставено от абсолютна процесуална пречка - прекратяване на наказателното производство. Предвид изложеното, нормативното тълкуване, дадено е ТР № 4/07.12.2018 г. на ОСГК, следва да се счита за изгубило значение. Поради това следва да се приеме, че абсолютната процесуална предпоставка като условие, от което зависи съществуването и надлежното упражняване на правото на иск за отнемане на имущество в полза на държавата е решение на Комисията по чл. 61, ал. 2, т. 2 ЗОПДНПИ (отм.), респ. по чл. 140, ал. 2, т. 2 ЗПКОНПИ, за направено обосновано предположение, че дадено имущество е незаконно придобито, след проведена при спазване всички законови изисквания проверка. Това решение, включително и решението за наличие на предпоставките за започване на проверката от Комисията, подлежи на контрол за законност пред общите съдилища в исковия процес. С оглед на изложеното, възражението на въззивниците за недопустимост на предявения иск е неоснователно.

По основателността на исковете, въззивният състав намира следното:

В тежест на Комисията по така предявените искове е установяване наличието на значително несъответствие в имуществото на проверяваното лице, по аргумент от чл. 21, ал. 2 ЗОПДНПИ /отм./, и незаконност на придобитото имущество, предмет на иска. Преди да се извърши преценка на законността на всяко от имуществата, първо подлежи на установяване същественото за решаване на спора обстоятелство, а именно - наличие ли е значително несъответствие в имуществото на проверяваното лице, което е в основата на обоснованото предположение за незаконност на придобитото имущество, съгласно чл. 21 от закона. В разпоредбата на § 1, т. 7 от ДР на ЗОПДНПИ /отм./ е дадена легална дефиниция на понятието „значително несъответствие“, което в действащата към предявяване на иска редакция на текста е „онзи размер на несъответствие между имуществото и нетния доход,

който надвишава 250 000 лв. за целия проверяван период.“ Релевантно за преценка на това обстоятелство е установяването на стойността на придобитото през процесния период имущество от проверяваното лице, налично в края на проверявания период, от една страна, а от друга - размера на доходите и разходите, въз основа на които ще се установи „нетният доход“.

Относно стойността на придобитото имущество, в което следва да се имат предвид „пари, активи от всякакъв вид — материални и нематериални, движими или недвижими вещи или ограничени вещни права“, съгласно легално определение на понятието „имущество“, даденото в § 1, т. 1 от ДР на ЗОПДНПИ /отм./. В разглеждания случай следва да се отчете придобитото от проверяваното лице и неговата съпруга недвижимо и движимо имущество - закупените недвижими имоти и МПС. Съобразно разпоредбата на чл. 69, ал. 1 ЗОПДНПИ /отм./, придобитото имущество се оценява по действителната му стойност към момента на придобиването или отчуждаването му. Действително в разпоредбата на чл. 69, ал. 2 ЗОПДНПИ /в редакцията ѝ от преди изменението с ДВ бр. 103 от 2016 г./ изрично е предвидено, че само ако е установено, че цената, посочена в документа за собственост, не е действително уговорената цена, едва тогава придобитите недвижими имоти и МПС, се оценяват по пазарната им стойност към момента на придобиването или отчуждаването им. В настоящия казус съдът счита, че при определяне на размера на придобитото от ответниците имущество за проверявания период, следва да приеме пазарната стойност на придобитите имоти и МПС, а не стойността им посочената в документите за собственост за тях /нотариални актове и договор за продажба на МПС/. До този извод съдът достига, след като съобрази, че посочената в нотариалния акт и договорите за покупка на МПС е непротивопоставима на ищеца, доколкото категорично се установява съществена разлика със средната пазарна цена. В случая апартаментът с площ 86.08 кв.м., с адрес: гр. ***, е с посочена в нотариалния от 12.12.2012 г. цена в размер на 15 880 лв., при средна пазарна цена в размер на 53 300 лв., а МПС с цена по документи към датата на придобиване - 25 641.36 лв., а по средни пазарни цени 124 186 лв. Съдът отчита обстоятелството, че с оглед свободата на договаряне съобразно чл. 9 ЗЗД страните при сделките за покупко-продажба на недвижими имоти и МПС, могат да уговорят и цена, значително по-ниска от действителната стойност на продаваните недвижими и движими вещи, но в настоящия случай става въпрос за съществена разлика. Съдът съобрази и ноторно известната обичайна практика при сключване на сделки за закупуване на недвижими имоти и МПС в документа за прехвърляне на собствеността да се вписва като продажна цена по-ниска такава от действително платената, с оглед спестяването от страните по договора на средства от заплащане на данъци към държавата за извършената продажба. Ето защо въззивният съд приема, че следва да съобрази справедливата пазарна стойност на закупените от Р. Х. Д. недвижим имот и МПС, според заключението на съдебно-техническите и авто-технически експертизи, приети от първоинстанционния съд. В тази насока следва да се приеме за доказано по делото, че през проверявания период - ответникът Р. Х. Д. и неговата съпруга - Г. И. Д., са придобили движимо и недвижимо имущество, част от което е налично към момента, а друго е било отчуждено, а именно недвижим имот на стойност 53 300 лв. и МПС на обща стойност 124 186 лв. С оглед на

това общата стойност на придобитото от ответниците имущество през проверявания период възлиза на 177 486 лв.

Относно паричните суми, представляващи вноски по банкови сметки на проверяваното лице, направени от последното или от трети лица, настоящата инстанция счита, че не съставляват „имущество“ по смисъла на чл. 77, ал. 4, т. 1, вр. с §1, т. 1 от закона. Действително, в легалната дефиниция е посочено, че „имущество“ е пари и активи от всякакъв вид. **Но тази дефиниция изключва преминали през патримониума на проверяваното лице парични средства, за които се установява, че не са налични към датата на предявяване на иска по чл. 74, ал.1 ЗОПДНПИ /отм./.** В потвърждение на последното е и заключението на в. л. Т.. В този смисъл е и приетото в мотивите на решение № 13/13.10.2012 г. по к. дело № 6/2012 г. на Конституционния съд, че на изследване подлежи имуществото, с което проверяваният е разполагал в началото и в края на изследвания период, увеличаването му през периода от законни източници, направените разходи и възникналите задължения. Парични средства, които са били в наличност у лицето или в негови сметки в определен момент, но не се установяват да са налице в края на периода, нямат смисъла на „имущество“, който е вложен в ЗОПДНПИ /отм./.

Така получената стойност на имуществото подлежи на съпоставяне с нетния доход на проверяваното лице, който съгласно дадената легална дефиниция в §1, т.5 от ДР на ЗОПДНПИ /отм./ се образува от доходите, приходите и източниците на финансиране, намалени с извършените обичайни и извънредни разходи от проверяваното лице и членовете на семейството му.

Относно доходите на ответниците през проверявания период по смисъла на §1, т.4 от ДР на ЗОПДНПИ /отм./, във въззивното производство не се спори по признатите в обжалваното решение за получени от ответниците доходи от работни заплати в общ размер 14 248.62 лв. Също така въззивният състав намира, че следва да кредитира показанията на родителите на семейството на ответниците, дадени в първоинстанционното производство, относно обичайна практика младите семейства в страната да бъдат подпомагани в натура от техните родители с лично произведени зеленчуци, месо и др. хранителни продукти. В тази насока за доходи на ответното семейство, основателно първоинстанционният съд е признал и сумата от 10 421.70 лв., която в допълнителното заключение на приетата съдебно-счетоводна експертиза е изчислена като средни цени и купени количества хранителни стоки, по данни на НСИ, средно за едно семейство за периода 2003 г. до 2013 г. Ето защо общият размер на доходите на ответниците за проверявания по делото период от КОМПИ, без внесените суми по банковите сметки, възлиза на 24 670.32 лв.

След връщането на делото за ново разглеждане от друг състав на САС основният спорен по делото въпрос остава и касае внесените в банковите сметки на ответниците суми в размер на общо на 166 661.80 лева (95 014.05 лева, внесени от ответниците по техните банкови сметки и 71 647.75 лева, внесени от трети лица по разплащателни сметки на ответниците). След изпълнението на дадените от ВКС указания с решение № 60295/29.03.2022 г., въззивният съд следва да прецени дали тези сума представляват приход, който следва да се отчете наред с всички получени от ответниците доходи. За

изясняването на този въпрос и в съответствие с дадените указания от ВКС въззивният съд е указал на КПКОНПИ да уточни исковата си молба, което е изпълнено и са събрани допълнителни писмени и гласни доказателства. От постъпилото на 18.10.2022 г. писмо-отговор по реда на чл. 192 ГПК, намиращо се на л. 103 от настоящото въззивно гражданско дело, става ясно, че между Мандра - "В. - К. В." ЕТ и Р. Х. Д. са съществували търговски отношения през период 2006 г. – 2013 г., но всички съставени документи в тази връзка са унищожени, поради изтичане на срока по чл. 12 от Закона за счетоводството. Тези данни според настоящият съдебен състав правят твърде вероятна истинността на събраните свидетелски показания, както пред първоинстанционния, така и пред въззивния съд, относно ежемесечните доходи, в размер над 10 000 лева от продажбата на мляко и млечни продукти. От показанията на разпитаните пред ОС – Благоевград свидетели А. И. Б., И. И. Б. и Х. Х. Д. (родители на ответниците), както и от показанията на разпитаните пред САС свидетели А. А. П., М. М. Х. (първи братовчеди на Р. Х. Д.) и Р. К. Д. (без роднински връзки с ответниците), които настоящият съдебен състав кредитира, се установява извършаната от ответника Р. Х. Д. и съпругата му през процесния период стопанска дейност, свързана най-вече с изкупуването и продажбата на мляко и млечни продукти, а в началото на периода от 2003 г. до 2007 г. от продажбата на стоки. Съвкупният анализ на събраните доказателства в производството предполага да се приеме за доказано, че в резултат на упражняваната от ответника стопанска дейност, било той, било съпругата му, било трети лица - техни служители, са внасяли процесните суми по банковите сметки. Това напълно съответства на житейската логика. Индиция за осъществяваната стопанска дейност са притежаваните товарни автомобили от Р. Х. Д. през проверявания период. Събраните в тази насока свидетелски показания, дадени включително и от свидетел без роднински връзки с ответниците - Р. К. Д., се подкрепят от съответни писмени доказателства по делото - банкови извлечения, заключението на вещото лице Т. проследила движението на всички банкови сметки, както и от писмото на Мандра - "В. - К. В." ЕТ от 18.10.2022 г. Събирането на конкретни писмени доказателства за осъществяваната стопанска дейност е обективно затруднено предвид отдалечеността ѝ във времето. Настоящият съдебен състав не намира основания, за да не кредитира събраните свидетелски показания, които преценени по реда на чл. 172 ГПК, въпреки възможната заинтересованост на повечето свидетели, са последователни и кореспондират с останалите събрани по делото доказателства. Безспорно е, че доходите от упражняваната стопанска дейност, които според съдебния състав са възлизали средно около 10 000 лева месечно, не са декларирани за целите на данъчното облагане и за тях ответниците не са заплатили съответните данъчни задължения. Съгласно съдебната практика, която въззивният съд споделя, обективизирана например в решение № 97/18.05.2018 г. по гр.д. №3224/2017 г. на ВКС, IV г. о., в обхвата на дохода по смисъла на §1, т. 4 ДР на ЗОПДНПИ /отм./ - в редакцията действала към момента на подаване на исковата молба, следва да се включат и средствата, получени от извършване на стопанска дейност в т. нар. „сива икономика“, като санкциите, свързани с неизпълнение на задължения относно деклариране на същите, не влияят върху тази им характеристика. Поради изложените съображения въззивният съд намира, че внесените суми по банковите сметки

общо в размер на 166 661.80 лева, представляват приход, който следва да се отчете наред с всички получени от ответниците други доходи. При така възприетите доводи според съдебния състав общата стойност на доходите и приходите през проверявания период възлиза на 191 332.12 лв.

Относно разходите на ответниците през проверявания период, по смисъла на § 1, т. 6 от ДР на ЗОПДНПИ /отм./, въззивният съд намира за безспорни във въззивното производство признатите в обжалваното решение за сторени разходи през проверявания период, а именно: за издръжка по данни на НСИ - 85 337.06 лв., като за периода от началото на проверката до сключването на брак е Г. Д. /2003 - 08.09.2005г./ разходите са съобразени и са дадени само за един член. По същия наличн следва да се процедира и относно признаването от първостепенния съд на разходите за задгранични пътувания в размер на 1985.05 лв. като лични и съответно включването им в разходната част. В обобщение общият размер на разходите според настоящият съдебен състав възлиза на сумата 87 322.11 лв.

Нетният доход по смисъла на § 1, т. 5 от ДР ЗОПДНПИ /отм./ при тези данни е в размер на 104 010.01 лева (191 332.12 - 87 322.11).

При съпоставянето на нетния доход със стойността на придобитото имущество, възлизаща на 177 486 лева, се оказва, че е налице несъответствие в размер на 73 475.99 лева. При това положение, не е налице значително несъответствие в имуществото на проверяваното лице по смисъла на чл. 21, ал. 2, вр. с §1, т.7 от ДР ЗОПДНПИ /отм./. С оглед на този извод не се налага изследване законността на доходите за придобиване на претендираните имущества.

Нещо повече, дори да изключим от общата стойност на доходите и приходите през проверявания период постъпилите суми по банковите сметки, то за такива безспорно следва да признаем, както вече беше посочено, сумата от 24 670.32 лв. При тази хипотеза нетният доход по смисъла на § 1, т. 5 от ДР ЗОПДНПИ /отм./ би бил в размер на – 62 651, 79 лева (24 670.32 - 87 322.11). Събрана тази отрицателна разлика със стойността на придобитото имущество, се оказва, че е налице несъответствие в общ размер на 240 137, 79 лева. Ето защо и в този случай липсва значително несъответствие в имуществото на проверяваните лица по смисъла на чл. 21, ал. 2, вр. с §1, т.7 от ДР ЗОПДНПИ /отм./, тъй като установеното несъответствие е на по-ниска стойност от 250 000 лева.

По така изложените съображения, въззивният съд счита, че не са налице основанията за отнемане на придобитото през проверявания период от ответниците имущество в полза на държавата по чл. 1 от ЗОПДНПИ /отм./. Недоказано е по делото твърдяното от Комисията значително несъответствие между придобитото от тях имущество и нетния им доход по смисъла на чл. 21, ал. 1 ЗОПДНПИ вр. § 1, т.7 от ДР на ЗОПДНПИ /отм./, за да се приеме, че имуществото е незаконно придобито. С оглед на това предявените иски са неоснователни и като такива следва да бъдат отхвърлени. Като е достигнал до противоположен извод, първоинстанционния съд е постановил неправилен съдебен акт, който подлежи на отмяна.

По разноските:

С оглед изход на спора и на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, въззиваемата

Комисия следва да бъде осъдена да заплати на въззивниците разноски за производството пред двете инстанции, както следва: 5125 лева /съобразно списък по чл. 80 ГПК и приложени доказателства/ пред ОС – Благоевград, 9 611.28 лева - държавна такса за въззивно обжалване пред САС, 700 лева – внесен депозит за изготвяне на експертиза във въззивното производство и съответно заплатено адвокатско възнаграждение за процесуално представителство пред САС от Г. И. Д. в размер на 3000 лева и от Р. Х. Д. в размер на 9850 лева. Срещу размерът на заплатените адвокатски възнаграждения за процесуално представителство пред САС е направено възражение на прекомерност от въззивника по чл. 78, ал. 5 ГПК, което е неоснователно предвид размера на исковата претенция и на основание чл. 7, ал. 2, т. 5 от Наредба №1 от 09.07.2004 г. Съдът не може да намалява заплатено адвокатско възнаграждение под минималните размери на адвокатските възнаграждения, определени в Наредба №1 от 09.07.2004 г.

Воден от изложеното, Апелативен съд – София

РЕШИ:

ОТМЕНЯ изцяло решение № 4665 от 14.09.2017 г., постановено по гр. д. № 298 по описа за 2014 г. от състав на Окръжен съд - Благоевград и вместо него постановява:

ОТХВЪРЛЯ предявените от Комисията за отнемане на незаконно придобито имущество (понастоящем с променено наименование - Комисия за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество) против Р. Х. Д. с ЕГН:***** и Г. И. Д. с ЕГН:***** искове с правно основание чл. 74 ЗОПДНПИ /отм./, вр. е чл. 62 вр. чл. 63, ал. 2, т. 1, т. 2 и т. 4 ЗОПДНПИ /отм./, вр. чл. 72 ЗОПДНПИ /отм./ за отнемане на имущество или паричната му равностойност, както следва: 1. сумата в размер 58 000 лв., представляваща пазарната стойност на отчужден недвижим имот, представляващ самостоятелен обект в сграда с идентификатор № 17395.501.3192.1.2, находящ се в гр. ***, ул. „***“, етаж ***, а именно - апартамент 2, подлежаща на отнемане от Р. Х. Д. и Г. И. Д., на основание чл. 62 във връзка с чл. 72 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 2 ЗОПДНПИ; 2 . товарен автомобил, марка „Форд“, модел „Транзит“, рег. № ***, рама № SFACXXBDVCHE82653, двигател HE82653, дата на първа регистрация 02.01.1992 г., придобит с договор от 17.11.2010 г. за сумата от 1000 лв., собственост на Р. Х. Д. и Г. И. Д., подлежащ на отнемане на основание чл. 62 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 2 ЗОПДНПИ; 3. товарен автомобил, марка „Рено“, модел „Експрес“, рег. № ***, рама № VF1F4070502471952, двигател № CO25180, без данни за първа регистрация, придобит с договор от 19.09.2005 г. за сумата от 500 лв., собственост на Р. Х. Д. и Г. И. Д., подлежащ на отнемане на основание чл. 62 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 2 ЗОПДНПИ; 4. сумата в размер на 4 500 лв., представляваща пазарната стойност на отчуждения товарен автомобил, марка „Рено“, модел „Мастер“, рег. № ***, рама № VF1FDBEH518800570, двигател № 2650963, дата на първа регистрация 08.09.1998 г., продаден с договор от 26.03.2009 г., подлежаща на отнемане от Р. Х. Д. и Г. И. Д., на основание чл. 62 във връзка с чл. 72 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 2 ЗОПДНПИ; 5. сумата в размер на 15 500 лв., представляваща

пазарната стойност на отчуждения лек автомобил, марка „БМВ“, модел „525 Д“, рег. № ***, рама № WBANC51040CN41590, двигател № 256D228116234, дата на първа регистрация 28.04.2006 г., продаден с договор от 03.01.2013 г., подлежаща на отнемане от Р. Х. Д. и Г. И. Д., на основание чл. 62 във връзка с чл. 72 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 2 ЗОПДНПИ; 6. сумата в размер на 7 500 лв., представляваща пазарната стойност на отчуждения лек автомобил, марка „Ауди“, модел „А 3“, рег. № ***, рама № WAUZZZ8P44A034071, двигател № ВКС002898, дата на първа регистрация 03.01.2003 г., продаден с договор от 30.08.2013 г., подлежаща на отнемане от Р. Х. Д. и Г. И. Д., на основание чл. 62 във връзка с чл. 72 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 2 ЗОПДНПИ; 7. сумата в размер на 2 600 лв., представляваща пазарната стойност на отчуждения лек автомобил, марка „Опел“, модел „Вектра“, рег. № ***, рама № W0L0JBF3511191830, дата на първа регистрация 14.11.2001 г., продаден с договор от 17.04.2013 г., подлежаща на отнемане от Р. Х. Д. и Г. И. Д., на основание чл. 62 във връзка с чл. 72 във връзка с чл. 63 ал. 2 т. 2 ЗОПДНПИ; 8. сумата в размер на 19 000 лв., представляваща пазарната стойност на отчуждения лек автомобил, марка „Тойота“, модел „Рав 4“, рег. № ***, рама № JTMВН31V305017486, двигател №1AZ5508252, дата на първа регистрация 21.11.2006 г., продаден на 11.12.2012 г., подлежаща на отнемане от Р. Х. Д. и Г. И. Д., на основание чл. 62 във връзка с чл. 72 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 2 ЗОПДНПИ; 9. сумата в размер 1 955,83 лв., получена чрез системата MONEY GRAM по банкова сметка № *** в „Уникредит Булбанк“ АД с титуляр Р. Х. Д., подлежаща на отнемане на основание чл. 62 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 1 ЗОПДНПИ; 10. сумата в размер 28 201,80 лв., внесена на каса по банкова сметка *** в „Сосиете Женерал Експресбанк“ АД, с титуляр Р. Х. Д., подлежаща на отнемане на основание чл. 62 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 1 ЗОПДНПИ; 11. сумата в размер 48 690 лв., внесена от трети лица по банкова сметка *** в „Сосиете Женерал Експресбанк“ АД, с титуляр Р. Х. Д. подлежаща на отнемане на основание чл. 62 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 1 ЗОПДНПИ; 12. сумата в размер 48 969,60 лв., внесена на каса по банкова сметка *** в „Обединена българска банка“ АД, с титуляр Р. Х. Д., подлежаща на отнемане на основание чл. 62 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 1 ЗОПДНПИ; 13. сумата в размер 1 300 лв., внесена на каса по банкова сметка *** в „Централна кооперативна банка“ АД, с титуляр Г. И. Д., подлежаща на отнемане на основание чл. 62 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 4 ЗОПДНПИ; 14. сумата в размер 565 лв., внесена от трети лица по банкова сметка *** в „Централна кооперативна банка“ АД, с титуляр Г. И. Д., подлежаща на отнемане на основание чл. 62 във връзка с чл. 63, ал. 2, т. 4 ЗОПДНПИ.

ОСЪЖДА Комисията за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобито имущество с БУЛСТАТ:129010997 да заплати съответно на Р. Х. Д. с ЕГН:***** сумата от 17 568.14 лева, и на Г. И. Д. с ЕГН:***** сумата по 10 718.14 лева, представляващи сторени разноски пред двете инстанции на основание чл. 78, ал. 3 ГПК.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните при условията на чл. 280, ал. 1 и ал. 2 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____